

Vennesla kommune

«Bli mæ då vel!»

Frivillighetsmeldingen

2022-2027

FORORD

«Jeg heter Torjus Levissen Johansen. Jeg er 20 år gammel.

Når jeg var yngre var jeg ikke typen som passet inn noen steder. Jeg var ikke flink nok til å være med på fotballen eller noen andre fysiske aktiviteter. Og derfor var jeg heller ikke kjempepopulær. Jeg hadde generelt lite venner, og manglet rett og slett et fellesskap og en tilhørighet.

I 2008 gikk jeg i 2. klasse. Vi besøkte Samfunnshuset og så på en forestilling med korpset; Showkafe. Jeg husker at da jeg så forestillingen ble jeg helt satt ut. Jeg hadde ikke sett korpset andre steder enn på 17. mai. Jeg ble helt målløs under forestillingen. Ikke bare fordi det var en god forestilling. Men fordi jeg her endelig så **et fellesskap jeg hadde lengtet etter**, der tykke og tynne, høye og lave, leie og glade, sto sammen på scenen og var gode venner. Jeg kom hjem fra skolen den dagen og tok et valg som ville påvirke hele livet mitt. Jeg ville overtale mine foreldre til å la meg **bli med i korpset**. Etter noe mas sa de ja. Og der ble jeg i 11 år faktisk!

Korpset var en plass der jeg endelig fikk lov til å være den jeg var. Jeg kunne ha drømmene mine. Og jeg fikk generelt lov til å bare ha det gøy. Jeg fikk endelig noe å se frem til. Mitt høydepunkt i løpet av uka var tirsdag kl. 18.00 på gymsalen på Moseidmoen skole.

Første dagen husket jeg godt. Vi satt en håpefull gjeng, vel 30 stykker. Ingen hadde noe musikalsk erfaring, men det var greit. Det skulle vi lære. I iallfall de aller fleste. Jeg er fremdeles ikke så veldig musikalsk. Og etter 11 år sliter jeg fortsatt med det grunnleggende. Men det var greit. **Det viktigste var ikke å være best eller hvor god du var. Men på korpset skulle du ha det gøy. Det var det viktigste. Og det er det viktigste.** Ikke bare i korpset, men i alle frivillige organisasjoner for barn og unge. Det gir barn en tilhørighet som de kanskje ikke kjenner på noe annet sted, enten på korpset, eller på treningen i fotballen eller skyting, eller på speideren, eller *whatever*.

Så jeg vil takke deg, du som står på for barn- og unge. Jobben du gjør er ekstremt viktig. Jobben du gjør er med på å gi barn og unge en tilhørighet. Og den viktige jobben du gjør her, gjør du stort sett gratis. Ta det fra en skolekorps-veteran. Jeg har trolig hundrevis av tirsdager, Danmarks-turer, utallige blåturer og stevner, en tur til Amsterdam, 2-3 konkurranser og utallige konserter bak meg.

Du må vite at arbeidet du legger i at barn og unge skal ha det bra, settes utrolig pris på. Jeg og vi var sikkert ikke flinke til å si det der og da, men vi satte pris på det. Jeg kan tenke meg hvor tungt det må være på den regntunge trening på mandager. Eller hvordan det var å være som leder på tur for 20-30 ungdommer eller bake kake for n'te gang til inntekt for organisasjonen.

Uansett om du er leder i korpset, fotballen, svømmeklubben, speideren, Moonlight eller en av de mange organisasjoner vi har her i bygda. Vit at du er grunnen, eller kanskje eneste grunnen, til at en unge eller en ungdom står opp om morgenen. Du er kanskje det eneste lysglimtet de har i uka si. Du er med på å forme barn og unge minst like mye som skolen gjør.

Hadde det ikke vært for korpset, og at de tok meg inn i sitt fellesskap, akkurat sånn som jeg var, og lot meg være den jeg var, hadde jeg troligvis ikke stått her på et av landets mest prestisjefylte universitet og tatt en internasjonal anerkjent bachelorgrad. Jeg hadde trolig ikke oppnådd noe av mine drømmer, om ikke det var for arbeidet som frivillige gjør.

Alle barn og unge i Vennesla skylder deg en stor takk. Fortsett med det gode arbeidet. Det er absolutt ikke forgyves. Du er satt pris på herfra til månen.»

INNHold

Innholdsfortegnelse

SAMMENDRAG	4
Innledning	4
Historikk.....	4
Frivillighetsmeldingens bakgrunn	5
Oppsummering fra kartleggingsundersøkelse, dialogkonferanse og referansegruppa.....	7
Visjon	8
Mål.....	8
Satsningsområde: Godt samarbeid	9
Satsningsområde: Rekruttering til lag og foreninger	12
Satsningsområdet: Økonomi.....	14
Satsningsområde: Lokaler	16
Et mangfoldig Vennesla- Bli mæ då vel!.....	17
Mulighetens hus, Røde Kors og 1. Vennesla Speidergruppe	17
Barn og unge	19
Eldre og personer med demens	21
Generelt om andre grupper	22
Frivilligsentralene i Vennesla.....	24
Styringsgruppas oppsummering og handlingsplan	26
Handlingsplan Frivillighetsmeldingen 2023- 2027	27

Frivillighet bygger på holdninger til at frivillighet er viktig og vi har alle et ansvar. Frivilligheten dør ut hvis vi som voksne ikke gir disse verdier videre til barn og unge!

SAMMENDRAG

I henhold til kommunens planstrategi vedtok levekårsutvalget 6. juni 2019 sak om utvikling av lokal frivillighetspolitikk for Vennesla kommune. Sentralt i planarbeidet var involvering av frivilligheten. Meldingen skulle bygge på frivillighetens premisser med økt fokus på dialog og samarbeid med kommunen. Frivillighet Norge skulle bistå i utviklingen av et rammeverk for kommunens frivillighetspolitikk.

Til å lede planarbeidet ble det sammensatt en styringsgruppe med tre representanter fra administrasjonen og tre politisk valgte representanter. Frivillighet Norge gjennomførte en kartleggingsundersøkelse av lag og foreninger, og denne ble fulgt opp med en dialogkonferanse med frivilligheten. En bredt sammensatt referansegruppe har bidratt med innspill til meldingen.

Basert på et omfattende materiale av innspill har styringsgruppen i første del av meldingen beskrevet hva lag og foreninger har kommet opp med som forslag for å utvikle robuste og aktive organisasjoner.

Noen trenger litt ekstra for å bli inkludert i et fellesskap og noen må følges opp med ekstra innsats. Dette var ikke tema i kartleggingsundersøkelsen og dialogkonferansen, men i referansegruppens møter. Det var også eget møte med Røde Kors, Mulighetens Hus og Speideren om temaet og en har fokusert spesielt på barn, unge og eldre.

Innledning

Historikk

Frivillighet har eksistert fra tidenes morgen. Samarbeid og bidrag til fellesskapet, ut fra den enkeltes muligheter, var en forutsetning for menneskehetens overlevelse og utvikling. Barns deltagelse i arbeid var ikke «barnearbeid», men en læring i å overleve. Bidrag til fellesskapet var og en forutsetning for relasjon og tilhørighet.

Begrepet dugnad er definert som «frivillig ubetalt arbeid som blir gjort i et fellesskap». Dugnad har sin opprinnelse fra tiden etter svartedauden, omkring 1350. Det er en gammel skikk i Norge, og arbeidsformen har eksistert i de fleste landbruksamfunn i verden. Ordet kommer av gammelnorsk dugnadr, som betyr å hjelpe/støtte, men en finner ikke ordet brukt som en organisert arbeidsform før ca. 1600. I dag er dette er vanlig arbeidsform i lag og foreninger. ¹

¹ Store Norske Leksikon

Det frivillige arbeid har hatt en grunnleggende betydning for utvikling av vårt velferdssamfunn. Det har vært forløpet til etablering av offentlige institusjoner innen utdanning, helse, omsorg og kultur. Først var det kirkelig virksomheter, så kom livssynsnytrale organisasjoner som Røde Kors, Sanitetsforeningen og idrettsforeninger. Avholdssaken, målsaken og folkeopplysning var også saker som førte til danning av foreninger. På 1800-tallet ble de frivillige organisasjonene et viktig ledd mellom myndighetene og innbyggerne.

Frivillighet har eksistert lenge før vi fikk offentlige institusjoner som etter hvert har overtatt velferdsoppgaver fra det frivillige arbeid. I dag er frivilligheten i et lokalsamfunn bærebjelken for fellesskap, relasjonsbygging, og tilhørighet. Den har grunnleggende betydning for barn og unges sosiale utvikling.

Innhold

Meldingens innhold bygger på innspill fra frivilligheten, de er konkrete med forslag til tiltak. På denne bakgrunn er meldingen blitt et verdi- strategi og handlingsdokument.

Verdier

Frivilligheten har sitt utspring i verdier. Vi bruker vår fritid til ulønnet innsats til det beste for fellesskap og andre mennesker. Verdier kommer til uttrykk i alle sammenhenger, og i meldingen er det beskrevet verdier som er viktige på de ulike områder.

Strategi

Strategien er at kommunen legger forhold til rette for alt frivillig arbeid slik at det er et sterkt og robust foreningsliv i Vennesla med aktiviteter som passer for alle interesser. Det forebygger utenforskap. Det er omtalt hva organisasjonene kan gjøre for å inkludere alle som ønsker det i en organisert fritidsaktivitet.

Handling

For å legge forholdene til rette for frivillig arbeid er det et omfattende forslag til tiltak under de ulike punkter; samarbeid, rekruttering, økonomi, lokaler og inkludering. Avslutningsvis har styringsgruppen laget en oversikt og handlingsplan over tiltak som en mener har størst betydning for å oppnå de mål som følger av strategien.

Frivillighetsmeldingens bakgrunn

Styringsgruppens arbeid bygger på:

- Frivillighetsmeldingen skal skape legitimitet for innsatsen som frivilligheten i kommunen gjør, skape felles forståelse rundt dagens status og legge til rette for forenklede rammer og retningslinjer for samarbeidet. Samarbeidet med det offentlige bygger på prinsipp om at frivillig sektor skal supplere og ikke erstatt offentlige tjenester.
- Frivillighetspolitikken skal støtte opp om mangfoldet og omfanget av aktiviteter som frivilligheten driver, og skal legge til rette for forutsigbare vilkår.
- Frivillighetsmeldingen skal bygge på hva frivillige, lag, foreninger, organisasjoner mener er viktig for å drive og engasjere seg i frivillig arbeid. Frivilligheten må høres.

Alle forslag til tiltak bygger på innspill fra spørreundersøkelsen, dialogkonferansen og referansegruppen.

Plattform for samskaping mellom kommunen, næringsliv og frivilligheten ble vedtatt etter arbeidet med frivillighetsmeldingen kom i gang. Styringsgruppen har derfor ikke drøftet kommunens

samarbeidsform med frivilligheten og næringslivet siden dette ikke var beskrevet i mandatet og heller ikke et tema i spørreundersøkelsen og dialogkonferansen

Se vedlegg: Arbeidsform og sammensetning av styringsgruppen og referansegruppen.

To hovedformer for frivillighet:

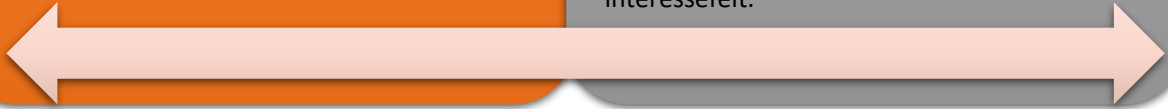
Uorganisert frivillighet

- Den grunnleggende frivillighet er den uorganiserte hjelpen, menneske til menneske.
- En eller flere har et behov de ikke klarer å dekke selv, og en eller flere har ressurser og mulighet til å dekke hjelpebehovet.
- Behovet kan være av praktisk art, det kan angå sosiale, personlige, psykiske eller fysiske forhold.

Organisert frivillighet

- Dette omfatter all frivillighet som skjer i organisert form i lag, foreninger, klubber, ideelle organisasjoner, stiftelser, ideelle aksjeselskap, forbund, nettverk eller paraplyorganisasjoner.
- Frivillig arbeid kan utløses av et engasjement om å gjøre en samfunnsinnsats, behov for et fellesskap eller for å samarbeide om et spesielt interessefelt.

Oppsummering fra kartleggingsundersøkelse, dialogkonferanse og referansegruppa

Rekruttering og samarbeid - hva kan kommunen gjøre for å legge til rette for rekruttering og samarbeid:

- Etablering av en frivilligkoordinator som kontaktperson og bindeledd mellom kommunen og frivilligheten.
- Legge til rette for informasjonsformidling og markedsføring av lag og foreninger
- Skape arenaer for erfaringsdeling, og koordinere en frivillighetsmesse i året
- Arbeide for at skolen blir en tettere støttespiller for lag og foreninger.
- Utvide frivillighet som valgfag i skolen.

Rekruttering og samarbeid - lag og foreninger oppfordres til:

- Aktivt jobbe med ivaretagelse av medlemmer,
- Gjøre verv attraktive for medlemmer ved for eksempel å tilby kurs, mentorordninger m.fl.
- Aktivt søke informasjon og delta på samlinger med kommunen
- Ta initiativ til samarbeid med andre lag og foreninger
- Holde foreningsportalen oppdatert

Økonomi - hva kan kommunen gjøre:

- Arrangere et søknadsseminar for lag og foreninger en gang per år
- Øke kommunal støtte til lag og foreninger
- Opprette en digital løsning med oversikt over tilskuddsordninger og søknadsfrister for eksempel: Tilskuddsportalen
- Bistå lag og foreninger med nødvendig opplæring og kompetanseheving på området

Økonomi - lag og foreninger oppfordres til:

- Oppfordre lag og foreninger til å søke og rapportere på tilskudd innen fristen
- Sørge for at kontaktperson i foreningen får nødvendig kompetanseheving i forhold til økonomi

Lokaler - hva kan kommunen gjøre for å legge til rette:

- Sørge for tilgjengelige møteplasser og lokaler
- Tilstrebe en lik policy for utleie av lokaler
- Gratis eller lave leiekostnader
- Digital løsning for booking av lokaler

Lokaler - lag og foreninger oppfordres til:

- Aktivt å samarbeide med andre lag og foreninger om lokaler
- Benytte seg av nye digitale løsninger for booking av lokaler

Inkludering - hva kan kommunen gjøre for å styrke inkludering i lag og foreninger:

- Bidra til at lag og foreninger blir hørt. Akseptere lag og foreninger som viktige bidragsytere og bistå med markedsføring.
- Samarbeide med lag og foreninger og frivilligsentraler om utsatte grupper.
- Løfte frem og markedsføre lag og foreningers frivillig innsats og gi støtte til den.
- Samarbeide om kulturelle arrangementer
- Frivillighetskoordinator som er "tett" på lag og foreninger.
- Skolen kan for eksempel i elevsamtaler kartlegge barnas deltakelse i fritidsaktivitet
- Økonomisk støtte til lag og foreninger som jobber med inkludering
- Kommune bistå med kompetanseheving ifht utsatte grupper.
- Arrangere årlig samling for pensjonister og spørre om de vil være frivillig
- Sørge for universell utforming.

Inkludering - lag og foreninger oppfordres til:

- Samarbeide tett med foreldre og barn.
- Involvere barn og unge i driften
- Å gi barn og unge kurs, ledertreningsprogram og større ansvar
- Tilrettelegging av lokaler- universell utforming
- Legge til rette for generasjonsmøter
- Ha egne kontaktpersoner ifht inkludering

Visjon

Alle innbyggere kjenner på ansvar, tilhørighet og mestring gjennom deltakelse i frivilligheten.

Mål

Vennesla kommune har et tett og likeverdig samarbeid med frivillige lag og foreninger

Vennesla kommune har gode rammevilkår for frivillige lag og foreninger i kommunen

Vennesla kommune legger til rette for økt rekruttering av frivillige til alle former for frivillig arbeid

Lag og foreninger i Vennesla har en kultur som inkluderer alle som har lyst til å bli med

²

*«Det er en lykke i livet
som ikke vendes til lede:
det at du gleder en annen,
det er den eneste glede»*

² Sitat: «En hustavle» av Arnulf Øverland, 1929

Satsningsområde: Godt samarbeid

Det er mye å vinne på å forsterke samarbeidet mellom kommunene og den lokale frivilligheten. For kommunene er det viktig at det finnes et mangfold av arenaer som er inkluderende, trivselsbyggende, aktiviserende og tillitsskapende i lokalsamfunnet.

De verdiene de frivillige organisasjonene representerer er **viktige byggesteiner i lokalsamfunnet** på områder som; inkludering, folkehelse, kvalifisering, utenforskap og barnefattigdom.

Kartleggingsundersøkelsen understøtter påstanden om at **deltakelse i frivillig aktivitet øker sjansene for at man vil engasjere seg flere steder**, har en positiv effekt for livskvaliteten, og for deltakelse i arbeidslivet senere i livet. Det frivillige engasjement øker hvis det **offentlige er gode tilretteleggere**.

Funn fra kartleggingsundersøkelse:

Samarbeid med kommunen

- 58 % av lag og foreninger samarbeider med kommunen. De fleste er stort sett **fornøyd med samarbeidet** og ønsker å fortsette.
- De som ikke samarbeider, svarer at det ikke er naturlig.
- Andre har samarbeid med Kristiansand kommune.
- Noen opplever **manglende interesse og passivitet fra kommunen**.
- Enkelte har uklarheter omkring hvem som er kontaktpersoner i kommunen.
- med kommunen på en måte som **kommer bygdas innbyggere til gode**.
- Det kan være **informasjonsdeling, økonomisk støtte, utlån og leie av lokaler og utstyr**.
- Ønske om å bli **mer involvert i kommunens arbeid** om relevante temaer og at kommunen tar i bruk den kompetanse, kunnskap og erfaring som frivilligheten har.

Samarbeid med andre lag og foreninger

- Det er ca. 50 % som samarbeider med andre lag og foreninger. Samtlige av disse ønsker å fortsette samarbeidet.
- Av de som ikke har samarbeid, er det 66 % som ønsker å få et samarbeid.
- Som tema for samarbeid nevnes **felles arrangement, aktiviteter, lokaler og kurs og samarbeid med frivilligsentraler**. Samarbeid opp mot enkelte grupper slik som barn, ungdom og eldre er også aktuelt.
- Flere oppgir at samarbeid med andre lag, foreninger og frivilligsentraler er til stor fordel for foreningene. **Felleskap og etablering av positive relasjoner** er ofte nevnt som en verdi.

Samarbeid med næringslivet

- 23 % av lag og foreninger svarer at de samarbeider med næringslivet.
- Av de som ikke samarbeider oppgis at det **ikke faller naturlig å samarbeide**, det har ikke blitt vurdert eller det er manglende initiativ fra eget styre.
- Av de som samarbeider, oppgir 70 % at det er **et vellykket samarbeid**. Samtlige ønsker å fortsette samarbeidet.
- Av de resterende som ikke samarbeider per i dag, ønsker **62 % å få et samarbeid med næringslivet**.
- Samarbeidet dreier seg hovedsakelig om ulike former for **sponsing og økonomisk støtte** i tillegg til tilgang på lokaler.
- Andre aktuelle samarbeidsarenaer oppgis: **informasjonsdeling, kunnskap og som ledd for å rekruttere og beholde medlemmer over tid**.

Funn fra dialogkonferansen:

Hva kan lag og foreninger bidra med i et samarbeid?

- Kunnskapsoverføring på det som er foreningens kjerneområde
- Motivasjon av frivillige
- Utlån av utstyr og leie av lokaler
- Bistå med å koble frivillige opp mot lag og foreninger
- Bidra med søknadsskriving
- Samtalepartnere til ensomme
- Bidra med musikalske innslag

Hva bør kommunen tilrettelegge for å styrke samarbeidet?

- Årlige møter hvor lag og foreninger treffer kommunalt ansatte
- Arenaer der frivillige lag og foreninger treffes for eksempel med årlig speed-dating. Organisasjoner som jobber med samme tema, møtes for å utveksle erfaringer
- Kommunen må ha en koordinerende rolle
- Alle lag og foreninger bør ha en kontaktperson i kommunen.
- Plattform for å melde behov
- Foreningsportal markedsføres og tas i bruk

Innspill fra referansegruppa

Det er utfordringer med at lag og foreninger ikke kjenner til hverandre og hverandres aktiviteter. Referansegruppa var opptatt av at lag og foreninger bør samarbeide mer på tvers. Noen er gode på ivaretagelse av medlemmer, noen er gode på å rekruttere tillitsvalgte. Her kan man spille på hverandre.

Erfaringsdeling:

- Kommunen kan bistå med å skape arenaer for erfaringsdeling. Et konkret forslag var å arrangere «**speed-date**». Representanter fra lag og foreninger går fra bord til bord og får en kort informasjon om de andre foreningene og hvordan de jobber. Her kan det være ulike temaer.
- Viktigheten av å **tenke nytt**. Finne nye samarbeidsarenaer som for eksempel:
 - Fotballag, speidergrupper og musikkorps inviterer til bygdesamling hvor de har hvert sitt ansvarsområde. Kommunen bistår med å markedsføre og være medarrangør.
 - Generasjonsmøter der eldre og unge bidrar. Gruppene har mye å lære av hverandre.
- Det kom også forslag om å opprette en **erfaringsbase** der man kan hente ut nyttige tips fra andre organisasjoner.

«Som leder, styremedlem eller trener bidrar du til at barn og unge opplever det som er noe av det aller viktigste for utviklingen. Det å være sammen med jevnaldrende i en fritidsaktivitet».

3

Satsningsområde: Rekruttering til lag og foreninger

Å rekruttere nye medlemmer til lag og foreninger er en viktig del for å holde den frivillige organisasjonen levende. Det å finne fram til nye målgrupper og ikke minst motivasjon om hvordan beholde gode krefter i foreninger er avgjørende for å lykkes.

Funn fra kartleggingsundersøkelse

- **Medlemsmassen stort sett stabil** de siste fem årene.
- De som har opplevd økning (34 %) nevner faktorer som innflytting til bygda, økt synlighet i lokalmiljøet og **bruk av sosiale medier**.
- Blant de som har opplevd nedgang nevnes utfordringer som at **færre velger å organisere seg**. Andre nevner konkurranse fra populære lagidretter.
- **Rekruttering av medlemmer, tillitsvalgte og frivillige oppleves som forholdsvis utfordrende** for de fleste lag og foreninger. Den vanskeligste gruppen å rekruttere er tillitsvalgte.
- Hovedutfordringer knyttes til **mangel på tid, ansvarsvegring og at folk ikke ønsker å binde seg til verv** over tid, men heller ønsker fleksible engasjement. I noen tilfeller er det en oppfattelse av at et verv innebærer mer ansvar enn det faktisk gjør. Det er ofte slik at foreldre er med i aktivitetene så lenge barna er medlemmer.

Innspill fra dialogkonferansen

- Alle gruppene trekker frem at rekruttering er en utfordring. Det er **vanskelig å rekruttere ledere, trenere og frivillige**.
- Mangelen på menneskelige ressurser er en utfordring for å sikre god drift av organisasjonene. Flere peker også på at det er vanskelig å finne «riktige» personer til å ta på seg verv, og at man ofte **henvender seg til de samme personene** hver gang.
- Rekruttering av medlemmer trekkes også frem som en utfordring. Flere av gruppene peker særlig på at **de sliter med å rekruttere unge**, og at de faller ut i ungdomstiden. En gruppe peker også på at «**dårlig rykte**» eller lite kunnskap om hvordan det er å være med i aktiviteten, er et problem for rekrutteringen.
- 6 av innspillene peker spesielt på problemer med å holde på medlemmer, frivillige eller tillitsvalgte. Det kan være **utfordrende å motivere særlig frivillige og tillitsvalgte til å stå i arbeidet over tid**, og å sikre langsiktighet i arbeidet.

³ Sitat: medlem av referansegruppa

Innspill fra referansegruppa:

Hvordan kan kommunen bistå lag og foreninger til å rekruttere og beholde i frivilligheten?

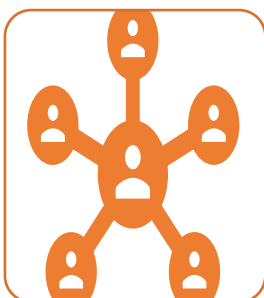
Informasjon og markedsføring:

- **Felles informasjon** jevnlig til alle lag og foreninger.
- Alle lag og foreninger er nå lagt inn en **digital foreningsportal**. Det må settes søkelys på **markedsføring** av portalen.
- Informasjon på **kommunens hjemmeside og sosiale medier**. Viktig her at alle skal sees, også små lag og foreninger.
- **Skolen** har et ansvar når det gjelder informasjon til barn og unge. Foreninger kan komme på skoler for å gi informasjon om sin aktivitet.
- **Informasjonsdag** til lag og foreninger en gang årlig. Informasjonen må oppleves nyttig
- Informasjon om **aktiviteter for eldre** på aktuelle arenaer der eldre møtes

Arrangement og møteplasser:

- **Tilgjengelige lokaler** som holder god standard og er rimelig.
- Gjerne felles lokaler som kan brukes av flere.
- Arrangere **frivillighetsmesse** for innbyggere der lag og foreninger kan vise hva de har å tilby. Små og store foreninger blir invitert. Ttilrettelegges slik at barn og unge kan delta. Skolene involveres og blir kjent med hvilket tilbud som finnes..
- Viktig at **alle lag og foreninger blir mer synlig**. Kommunen kan oppfordre små lag og foreninger til å delta i folketøget på 17.mai for å vise seg frem for innbyggere. Media kan også utfordres til å presentere de små lag og foreninger i bygda.

Koordinator fra kommunen:

- En **frivillighetskoordinator** som kontaktperson for lag og foreninger.
- **God oversikt over kommunen** – en dør inn.
- **God oversikt over lag og foreninger**. Sørge for at informasjon kommer ut.
- Foreningsportal holdes oppdatert.
- Veilede lag og foreninger om tilskuddsordninger både kommunale og statlige.
- Bistå med kurs, ledertrening, økonomistyring, organisering og rekruttering

Satsningsområdet: Økonomi

De fleste frivillige organisasjoner er avhengig av offentlige og private tilskudd, både til drift, aktivitet og utvikling. På nasjonalt nivå utgjør offentlig støtte 22 % av inntektene i frivillig sektor. Private bidrag utgjør 15 %, og egenererte inntekter utgjør 63 %.

Funn fra kartleggingsundersøkelse

- **Inntekter:**
 - **Medlemskontingent**, grasrotandel og kommunale midler er de vanligste inntektskildene.
- **38 % mottar kommunal støtte**, Andre viktige inntektskilder er basarer, lotterier, midler fra stiftelser og fylkeskommunale midler. Støtte fra **næringsliv** eller privatpersoner kan være viktig.
- Begrensede muligheter for **finansiering av nye aktiviteter**. Kun 14 % mener muligheter er gode.
- For å skaffe inntekter trekkes det frem **offentlig støtte** og de ønsker enklere søknadsprosedyrer for kommunal støtte.
- Bedre samarbeid med kommunen om **salg av utstyr** og de ønsker seg **bedre tilrettelagt lokaler**.
- **Mer synlighet i lokalmiljøet** kan bidra til økte inntekter.
- **Utgifter:**
 - **Utstyr til aktiviteter** er en betydelig utgiftspost.
 - Utgifter til **tiltak for frivillige/medlemmer**.
 - 42 % oppgir at de har store kostnader knyttet til **faste kostnader** som forsikring og strøm.
 - Andre kostnader: reiseutgifter, vedlikehold, og sponing av ledertrening og ungdomsarrangement.
 - Uvanlig å ha kostnader knyttet til lønninger, instruktører, trenere eller profesjonelle. **Få har lønnede ansatte** med unntak av de store foreningene.

Innspill fra dialogkonferanse

- Økonomi er en utfordring for flere lag og foreninger. Det ble trukket frem at man **mangler midler** for å gi gode tilbud i lokalmiljøet.
- Svak økonomi trekkes også frem som en utfordring knyttet til rekruttering. Å **ikke ha økonomi til å arrangere kurs** gjør det vanskelig å rekruttere frivillige og utvikle aktivitet.
- **Økonomisk støtte** nevnes på spørsmålet om hvordan kommunen kan bidra.
- **Kommunen bør dekke utgifter** knyttet til aktivitetene som er positivt for kommunen.
- Enkelte grupper etterlyser **mer informasjon** om støtteordninger fra kommunen.
- En gruppe trekker frem at det er vanskelig å finne frem til hvor og hvordan man kan søke om økonomisk støtte.
- Det pekes også på at det tar **mye tid å søke om midler**.

Kommunale tilskudd:

Lag og foreninger kan søke både om driftstilskudd og prosjekt- og investeringstilskudd fra kommunen en gang per år. Ledertreningstilskudd, etableringstilskudd og arrangementgaranti fra kommunen kan søkes gjennom hele året. Tippemidler har egne søknadsskjema og man søker en gang i året. Dette vil kunne hjelpe på økonomien til lag og foreninger.

Innspill fra referansegruppa:

- Søknadsskjemaer for kommunale tilskudd **gjøres enklere.**
- Kommunen **arrangerer søknadsseminar** der lag og foreninger får informasjon og oversikt over de mange tilskuddsordninger og søknadsprosesser. Alternativt leie inn andre som kan avholde kurs på området.
- Opprette en **digital løsning** der det legges ut oversikter over ulike tilskuddsordninger med søknadsfrister.
- Lag og foreninger må sørge for å få **oversikt over økonomiske mulighetene** som finnes.
- Styrene kan gjerne peke på **dedikerte personer** som får ansvaret for å få informasjon, delta på møter og søke om midler.

4

⁴ Medlemmer av referansegruppa svarer

Satsningsområde: Lokaler

De fleste organisasjonene er avhengige av lokaler for å utøve sine aktiviteter, men tilgangen på lokaler varierer. Mange kommunale bygg står tomme på kveldstid og det er ulik praksis fra bygg til bygg når det gjelder utleie / utlån til frivillig virksomhet.

Funn fra kartleggingsundersøkelse

- **52 % låner lokaler gratis.** Av disse låner 58 % lokaler av kommunen. 21 % eier egne lokaler, og 8 % oppgir at de mangler lokaler. 5 % trenger ikke lokaler for å drive sin virksomhet.
- **Stort sett fornøyde** med tilgangen på egnede lokaler.
- **Foreningene savner** fast tilgang til treningshall, innendørslokale under vintersesongen, aktivitetslokale, møtelokale, kontorer og grupperom m. fl.
- Kommunen bør bistå med **gratis lokaler.**
- Større lokaler, og rom for at barn kan bli med foreldre på aktiviteter for voksne.
- Utvidede åpnings- og treningstider.
- Benytte lokaler alene for trening.

Innspill fra dialogkonferansen

- For tre av gruppene nevnes **lokaler som en utfordring**. Både mangel på lokaler, og at nye lokaler vil kunne gi økt aktivitet nevnes.
- Det pekes også på at man **sliter med utvikling og infrastruktur** knyttet til anlegg og lokaler.
- Store avstander er en utfordring for å drive aktivitet i kommunen.
- Lokaler må gjøres tilgjengelig for **gratis utlån.**
- I tillegg trekker en gruppe frem at kommunen bør ta mer **ansvar for lekeplasser og nærmiljøanlegg.**

Forslag fra referansegruppa

- Referansegruppa mener kommunen kan sørge for **tilgjengelig lokaler og møteplasser**. Her er det viktig at disse ikke koster for mye i leie og at standarden er god. Gjerne lokaler som kan brukes av flere lag og foreninger.
- Viktig at kommunen har en **felles policy** på dette slik at det er like muligheter å leie/låne lokaler for alle lag og foreninger.
- Et konkret forslag er å **lage en oversikt over ledige bygg** og digitale bookingsystem for å leie/låne lokaler.
- Viktig at det er egnede lokaler som kan dekke behovene, også utenfor idretten. Kommunens lokaler bør være **universelt utformet** slik at alle har mulighet for å delta.

Et mangfoldig Vennesla- Bli mæ då vel!

Forskning viser at å delta i organiserte fritidsaktiviteter fører til **økt livskvalitet og bedre fysisk og psykisk helse**. Fysisk aktivitet fremmer helse, gir overskudd og har positiv effekt på vår psykiske helse, konsentrasjon og læring. Gjennom organisert fritidsaktivitet utvikles kompetanse, personlige ferdigheter og skoleprestasjoner. Ungdom i organisert fritidsaktivitet tar i større grad høyere utdanning enn de som ikke deltar i noen form for organiserte tilbud.⁵

Innbyggerne i kommunen er sammensatte og utgjør et mangfold. Alder, interesser og forutsetninger for å delta i et inkluderende foreningsliv er ulikt og kan variere.

Med et **rikt og variert organisasjonsliv vil flere innbyggere bli fanget opp i foreningens fellesskap, og færre stå utenfor**. Likevel vil det alltid være noen som av ulike årsaker har begrensninger med å bli innlemmet i foreningslivet. Andre har ikke ønske om å delta i et lag eller en forening.

Mulighetens hus, Røde Kors og 1. Vennesla Speidergruppe ble invitert inn sammen med referansegruppa. De har jobbet godt med inkludering og har muligheter og ønsker om utvidelse av aktiviteter.

Referansegruppas innspill:

⁵ Broh, 2002; Eccles & Barber, 1999; Holland & Andre, 1987; Marsh & Kleitman, 2002

Hvordan jobber Mulighetenes hus, Vennesla Røde Kors og 1. Vennesla speidergruppe med inkludering? Innspill til hva kommunen, lag og foreninger kan gjøre for å bli bedre på å inkludere?

Mulighetenes hus	Vennesla Røde Kors	1. Vennesla speidergruppe
<ul style="list-style-type: none"> •Målgruppe: familier som sliter med ulike utfordringer •Barn og unge med spesielle behov •Enslige foreldre, personer med flerkulturell bakgrunn, personer med rusavhengighet og/eller psykiske problemer • Jobber direkte mot utenforskap •Opptatt av å bygge relasjoner •Har foreldregrupper hvor tema er inkludering og forventninger til foreldrerollen. •Har egne aktiviteter : ferietilbud, sommerjobbtilbud, arbeidstrening og grupper for unge. •Skaper møteplasser for alle aldersgrupper •Trenger å bli sett som en seriøs aktør, trenger å bli sett på som likeverdig og hørt. Kommunen får utbytte av dette •Ønsker å bruke kompetanse på inkludering opp mot andre lag og foreninger •Ønsker å jobbe med generasjonsutfordringer, sosiale problemer og rusproblemer •Kommunen løfter frem det frivillige, på forskjellige arenaer. •Fellessamlinger på tvers av lag, foreninger og kommune. For eks en frivilligmesse for lag og foreninger før sommeren •Kommune må minimere byråkratiet. Finne ut hva innbyggerne ønsker å engasjere seg i. 	<ul style="list-style-type: none"> • Har tilbud for alle aldre • Gratis ferietilbud for familier med lav inntekt. •Samarbeider med kommunen spesielt barnevernstjenesten og i forhold til beredskapsarbeid. •Ønsker mere samarbeid med kommunen. Spesielt aktiviteter for barn og unge og rekruttering til tiltakene. •Mange muligheter for flere aktiviteter, men det stopper opp på grunn av mangel på frivillige. • Ønsker å sette opp digital senior kafe der unge voksne bistår eldre - arena for generasjonsmøter. •Lag og foreninger har forskjellige behov. Det bør være en dialog med kommunen og det enkelte lag og foreninger. •Få løftet frem dette med å være frivillig. •Legge frem månedens frivillige organisasjon. Kommunen kan her gå foran. •Informasjon er også kjempeviktig. Det burde være enklere å søke om støtte fra kommunen. •Røde kors tilbyr mange ulike kurs. Kommunen kan bistå med markedsføring av kursmulighetene. •Ønsker å tilby kurs til andre lag og foreninger. 	<ul style="list-style-type: none"> •Speideren skal være for alle. •Er gode på å søke midler til utstyr og støtte til kontigent gjennom Speiderforbundet. •Har en egen støtteordning for de med lav inntekt. •Fokus på at ungdommene selv tar ansvar. De blir ledere. Ledere er med-menneskelige og viser ansvar for andre. •Samarbeider mest med habiliteringstjenesten i kommunen. Målgruppen er barn og unge med spesielle behov. •Samarbeider også med kommunen i forhold til kulturelle arrangement. •Utfordring er kapasitet. Ventelister for barn grunnet mangel på frivillige og ledere. •Ønsker å ta et større samfunnsansvar. •Ønsker mer støtte fra kommunen på ivaretagelse av Paulen. •Ønsker å bli bedre på å inkludere nye innbyggere og personer med fremmedkulturell bakgrunn •Informasjon er nøkkelen til flere aktiviteter. Kommune hjelp med å nå ut til innbyggerne med informasjon. •Det bør være enklere å søke om tilskudd fra kommunen. Kommunen bør gå aktivt ut om muligheten til å søke. •Be om hjelp av foreldre til avgrensede oppgaver. •Samarbeid med andre lag og foreninger foreksempel i forhold til kursing •Jobbe sammen om felles tiltak. Kommunen legger til rette.

Barn og unge

Barn og unge kan ha ulik bakgrunn og sammensatte utfordringer. Lek, fritid, samvær med andre barn og unge er spesielt viktig for barn som har det vanskelig. Gjennom organisert fritidsaktiviteter kan de **utvikle vennskap** med andre, kunnskap, selvstendighet, identitet og bedre fysisk og psykisk helse.

Ungdata undersøkelse viser at Vennesla har flere barn og unge som er utenfor organiserte fritidsaktiviteter enn resten av landet. Seksjon for oppvekst har samarbeid med frivilligsentralene om barn og unge som trenger ekstra oppfølging og samarbeidet i forumet: «Inkluderende Vennesla».

Det nødvendige og viktige inkluderingsarbeid **kan ikke gjennomføres uten lag og foreningers innsats.**

Vennesla kommune etterstreber å nå mål i Fritidserklæringen⁶ om at alle barn uavhengig av foreldrenes sosiale og økonomiske situasjon skal ha mulighet til å **delta jevnlig i minst en organisert aktivitet** sammen med andre barn. Dessverre ble lovnad om fritidskortet i Vennesla trukket tilbake, men den kommunale satsing med **kr. 1 mill. pr år til fritidsaktiviteter** for barn i inntektsfattige familier bidrar til at vi beveger oss i riktig retning og kommer nærmere målet i Fritidserklæringen.

Det ovennevnte må også sees i sammenheng med **Barnevernsreformen**⁷ som er tredd i kraft januar 2022. Hovedformålet med reformen er blant annet at kommunene **styrker det forebyggende arbeidet**. Sterke og godt fungerende lag og foreninger som kan hjelpe barn og unge til å bli innlemmet i et felleskap bidrar til at vi som kommune håndterer reformen på en god måte.

Innspill fra referansegruppa:

Utfordringer:

Barn og unge er lojale mot sine foreldre. Aktiviteter som koster penger vil de ofte ikke spørre om å få lov å gå på, selv om de ønsker det. De vil **ikke belaste foreldre** med mer bekymringer.

Skolen passer for mange, men noen **faller utenfor**. Det er viktig at foreninger når frem til disse, og kan være til disposisjon for skolen for de som ikke passer inn.

Noen barn og unge har **utfordringer med å bli inkludert** i foreningens felleskap. I en oppstartsfasen trenger de oppfølging utover det frivillige ledere og trenere har mulighet til å bidra med.

Frafall i aktivitet:

Frafall i lag og foreninger er en stor utfordring, spesielt i **overgangen** mellom barn og ungdom. Dette kan føre til at foreningen mister trenere og frivillige.

⁶ [Fritidserklæringen \(regjeringen.no\)](#)

⁷ [Prop. 73 L \(2016–2017\) \(regjeringen.no\)](#)

Hvorfor dropper barn og unge ut av lag og foreninger?

Flere barn velger vekk aktiviteten hvis foreldre ikke følger opp

Ungdom faller fra ved store krav. Spesielt innen idretten kan dette være en utfordring

Flere jenter enn gutter faller fra i aktiviteter i ungdomstiden

Foreldre er aktive så lenge barna er aktive

Problemer med å få transport; lite kollektivtilbud og foreldre uten bil

Det er ikke ressurser til å følge opp alle. Det er ikke kjennskap til hvem som trenger hjelp

Mange foreldre opplever dugnadsarbeid som krevende av ulike årsaker

Forslag fra referansegruppa:

Skolen og SFO kan veilede, informere og kartlegge barn og ungdom om hva de ønsker av aktiviteter.

Kulturskolen kan gis som et tilbud gjennom skolen eller SFO og gjøres tilgjengelig for alle.

Benytte skolen som møteplass også kveldstid. Skolen kan få en rolle i å gi barn og unge kunnskap, verdier og ferdigheter om frivillig arbeid.

Store organisasjoner som har mye aktivitet for barn og unge, får dekket utgifter for å følge opp barn, unge og foreldre som trenger ekstra tilrettelegging.

Lag og foreninger må samarbeide tett med foreldre om barnets fritidsaktivitet.

Gi ungdom oppgaver og roller i foreningen ut fra interesse. Dette oppleves meningsfylt og skaper en ansvarfølelse. Ungdom får en attest etter endt oppdrag som kan legges ved jobbsøknader.

La de unge bestemme aktiviteter og hjelpe til som trener.

Foreldre kan samarbeide om samkjøring til aktiviteter.

Lag og foreninger kan ha henteordninger for de som ikke kommer seg til trening.

Paraplyorganisasjoner, fylkeskommunen og frivilligsentralene kan bistå med kurs og ledertreningsprogram for ungdom.

Spørre ungdom direkte, hva skal til for at de synes det hadde vært gøy å fortsette i foreningen.

Idrettslag sørger for å ha en god bredde for de som ønsker å satse og for de som ønsker å være med på grunn av det sosiale.

Gjøre kjent for lag og foreninger at f.eks. frivilligsentraler kan bistå barn med å bli inkludert i lag og foreninger.

Lag og foreninger kan samarbeide med organisasjoner som har mye kunnskap om inkludering for eksempel Mulighetens hus og frivilligsentraler.

Rekruttering av tillitsvalgte til lag og foreninger er svært viktig. Dette bør jobbes med kontinuerlig.

Gjøre kjent kommunale og organisasjoners støtteordninger for lavinntektsfamilie.

Eldre og personer med demens

Alderssammensetningen i befolkningen vil endre seg i de kommende årene med særlig vekst i de eldste aldersgruppene. Andelen personer over 80 år i Vennesla kommune vil øke fra ca. 580 personer i 2021 til ca. 1220 personer i 2040. Dette utgjør en økning på **ca. 110 %**.⁸

Risiko for kronisk sykdom, funksjonstap og demens øker ved stigende alder, og dermed øker også behovet for hjelp og støtte. Alle omsorgsoppgaver kan ikke løses av kommunens helse- og omsorgstjenester. Involvering av pårørende og frivillige i tjenester kan være en løsning på utfordringer knyttet til bærekraft i møte med en aldrende befolkning.

Gruppen 67–79 år er også stigende de neste 20 årene. Denne gruppen representerer en særlig viktig **ressurs for rekruttering av frivillige til eldreomsorgen**. Mange nye pensjonister får bedre tid og muligheter til å bidra som frivillig når de slutter i jobb.

Leve hele livet- reformen som ble lansert i 2018 skal bidra til at eldre kan mestre livet lenger. Reformens formål er å skape et mer aldersvennlig Norge og finne nye og innovative løsninger knyttet blant annet til aktivitet og fellesskap. Reformen påpeker at det ligger store muligheter i å engasjere flere i frivillig arbeid på helse- og omsorgssektorens område. Det anbefales i reformen at kommunens bør opprette en funksjon som **samfunnskontakt**, som kan være helse- og omsorgstjenestens bindeledd og koordinator mot nærmiljø, familie og pårørende, frivillige og andre i lokalsamfunnet.⁹

Helse- og omsorgstjenesten har i dag et tett samarbeid med frivilligsentralene opp mot denne gruppen. Gjennom metoden: «**Aktive sammen**», får personer med begynnende demens/kognitiv svikt, opprettholdt et sosialt nettverk og får bistand til å finne meningsfulle aktiviteter. Nettverkskoordinator i frivilligsentralene er koordinator og på denne måten samfunnskontakten og bindeleddet mellom deltaker og pårørende, kommune, frivillige lag og foreninger. Kommunale kontaktpersoner melder behov for tilbudet gjennom digital løsning og deltar på første møte med deltaker.

Kommunen samarbeider også direkte med flere lag og foreninger på ulike arenaer.

Det er blant annet opprettet et tilskudd for lag og foreninger som ønsker å ha aktiviteter for personer med kognitiv svikt eller demens. Midler kan for eksempel brukes til en koordinator for aktiviteter, transport, måltider m.m.

Når det gjelder samarbeid opp mot personer med demens er det viktig at kommunen eier prosjekter og er ansvarlige. Frivillige må få tett oppfølging og kompetanseheving. Samarbeidet må være på frivillighetens premisser.

⁸ Statistisk sentralbyrå

⁹ [Meld. St. 15 \(2017–2018\) - regjeringen.no](#)

Forslag fra referansegruppa

* Det må utvikles en kultur i lag og foreninger om å se, ivareta og legge til rette for at eldre og de med begynnende kognitiv svikt kan fortsette i fellesskapet i foreningen.

* For å rekruttere og beholde eldre som aktive medlemmer, sørge for at det **legges til rette for deltakelse**. For eksempel høreslynge i foreningens lokaler, transport til møter og aktiviteter, økonomisk støtte og lokaler som kan nås med rullestol eller rullator.

*Sørge for at **informasjon** om tilbud **når frem til alle ved å benytte** ulike kanaler.

*Sørge for å **rekruttere nye pensjonister** som frivillige. Det viktigste for å rekruttere nye personer til frivilligheten, er å spørre direkte.

* Invitere nye pensjonister til en samling der frivilligheten forteller om ulike tilbud og der man blir spurt om man kan tenke seg å bidra.

***Frivilligsentraler samarbeider med lag og foreninger** for å rekruttere flere frivillige.

***Kompetanseheving** for de som skal være frivillige inn mot gruppen personer med demens.

*Kommunen kan også ha en rolle med å **bevisstgjøre lag og foreninger** når det gjelder å ivareta sårbare personer. Lag og foreninger må sørge for **overlevering av kunnskap** til nye medlemmer.

* **Støttespillere i foreningene**, frivilligsentralene og ansatte i de kommunale helse og omsorgstjenestene.

***Generasjonsmøter mellom barn og eldre** gir mye glede og gruppene har mye å lære av hverandre. *

Generelt om andre grupper

Frivillige lag og foreninger er viktige arenaer for ulike grupper. Gjennom aktiv deltakelse blir vi alle en del av et fellesskap. Alle mennesker har ressurser og kan bidra med nye perspektiver, arbeidsinnsats og større forståelse. Likevel er flere grupper **sterkt underrepresentert** som medlemmer i frivillige organisasjoner.

Rekruttering av medlemmer med **flerkulturell bakgrunn** kan være utfordrende på grunn av kulturforskjeller. Enkelte foreninger finnes kanskje ikke i hjemlandet og det er vanskelig å navigere i de ulike tilbudene.

Personer med **rusutfordringer eller har psykiske lidelser** kan også ha problemer med å finne seg til rette i samfunnet. De sliter med å få innpass både i skole, arbeidsliv og frivillige organisasjoner.

Det kan være utfordrende å nå ut med informasjon og vanskelig å rekruttere disse inn både som frivillig, medlem og tillitsvalgt.

Personer med **nedsatt funksjonsevne** er en annen gruppe som kan være vanskelig å nå. De kan ha behov for tilrettelagte omgivelser og tettere oppfølging enn andre.

Det kreves innsats og strukturer i lag og foreninger for å ta imot nye medlemmer som trenger litt ekstra. Mange foreninger har lite ressurser til dette.

Forslag fra referansegruppa:

Kommunen og frivilligsentraler kan bistå med å formidle kontakt mellom enkeltpersoner og lag og foreninger.

Lag og foreninger bør samarbeid med andre organisasjoner som er gode på integrering.

Samarbeide med interesseorganisasjoner.

Gi nye tillitsvalgte god opplæring slik at de forstår sin rolle.

Spør folk utenfor indre krets, ansikt til ansikt om hva de kan, interesserer seg for og har erfaring med.

Viktig å nå ut med informasjon. Her kan f.eks. frivilligsentraler og voksenopplæringen bistå.

Legge til rette for universell utforming som teleslynger, rullestolrampe, godt lys, ledelinjer mm.

Kontaktpersoner i lag og foreninger som har et spesielt ansvar for inkludering.

Viktige verdier for inkludering

Referansegruppas innspill:

Vi bryr oss om hverandre og ser den enkelte

Vi inkluderer alle i **barnehage og skole! Foreldre er aktivt** med og bidrar

Foreldrene **lære opp barna til å ta ansvar** og ikke holde noen utenfor

Utvalgte kontaktperson i lag, foreninger får et **ekstra ansvar**

«**En-til-en**» relasjon er svært viktig

Trygge voksne som gode forbilder for ungdom

Frivilligsentralene i Vennesla

Frivilligsentralene skal være et **kontaktpunkt** for de som ønsker å delta i frivillig virksomhet i lokalsamfunnet. Sentralene er en **møteplass og brobygger** mellom mennesker, frivillige lag og foreninger og kommune. De skal være forankret ut fra lokale forutsetninger.

Frivilligsentralene skal være en **aktiv støttespiller** for å skape et levende lokalmiljø og samarbeide om lokalt engasjement, nærmiljøutvikling og kulturelt mangfold. Per 2021 er det ca. 481 frivilligsentraler i hele Norge. Omtrent halvparten er kommunalt eide sentraler.¹⁰

I Vennesla kommune har vi to sentraler; Hægeland og Øvrebø Frivilligsentral (H&ØFS) og Vennesla Frivilligsentral (VFS). Frivilligsentralene i Vennesla kommune ønsker å være for alle typer mennesker. Mennesker skal oppleve mestring gjennom aktivitet i trygge rammer. Et av formålene er å **motivere** og **rekruttere** til frivillig arbeid. Frivilligsentralene er viktige samarbeidspartnere og bindeledd mellom lokal frivillighet og næringslivet.

Hægeland og Øvrebø frivilligsentral	Vennesla frivilligsentral
<ul style="list-style-type: none">• Jobber ut fra metoden Aktive - sammen.• Hovedaktiviteter er rettet mot barn, unge og eldre i nærmiljøet.• Samarbeid med Blå Kors vgs og Skarpengland skole om aktiviteter for eldre, barn og unge.• En- til en oppfølging for eks besøksvenn.• Åpen dag på Hægelandsheimen.• Øvrebøstua med aktiviteter for eldre menn og kvinner.• Påfyll, - kafe for ungdom.• Ulike gruppetilbud - gå og trimgruppe, besøksvenn, lyttevenn, litteraTUR, natteravner.• Andre aktiviteter: natteravner, lesesirkel, hobbyverksted for menn.• Julegate i Hægeland samarbeid med Helselaget• Deltar i ulike samarbeidsgrupper med kommunen og næringslivet og jobbet aktivt inn mot samskappingsprosesser som har vært i kommunen.• Tett samarbeid med kommunen, næringsliv, skoler og andre lag og foreninger• Tett samarbeid med Skarpengland ungdomsskole.	<ul style="list-style-type: none">• Jobber ut fra Aktive- sammen metoden.• Nettverkskoordinatorer som arbeider med barn- og unge, eldre og psyk.helse og rus. Følger opp deltakere inn mot aktiviteter og mestring i hverdagen.• Ressursen aktivitetssenter m/ulike verksted på Hunsfos. Møteplass og utsalg der mennesker finner håp og mestring og kan bidra i samfunnet. Samarbeider med næringsliv, utdanning, NAV, kommune og lag og foreninger.• Drift av foreningsportal i samarbeid med kommune og lag og foreninger.• Ulike gruppetilbud eks: Lyttevenn, Barnas trafikkvenn, Natteravner, Besøksvenn, Kjørevann, Gå- og trimgrupper, Vennefamilie, Leksehjelp og språktrening.• «En til en» oppfølging som drives av lag og foreninger og med samarbeid med VFS hvor de både rekrutterer frivillige og deltakere inn i aktivitet.• Deltar i ulike samarbeidsgrupper med kommunen og næringslivet blant annet julegata• Jobbet aktivt inn mot samskappingsprosesser som har vært i kommunen.• Verdien våre: <i>Se og bli sett, Tillit, Deltagelse og Mestring</i> helt sentralt.• Visjon er å være med og gi håp!

11

¹⁰ [Norges Frivilligsentraler](#)

¹¹ <https://vennesla.frivilligsentral.no>
[Hægeland og Øvrebø frivilligsentral](#)

Kartleggingsundersøkelsen tok ikke spesielt opp samarbeidet som lag og foreninger har med kommunens frivilligsentraler. Det ble heller ikke drøftet på dialogkonferansen.

Styringsgruppa valgte derfor på et av møtene å få innspill fra referansegruppa på hva slags samarbeid de ønsket.

Hvilket samarbeid ønsker referansegruppa med frivilligsentraler?

Viktig at sentraler er en støtte for lag og foreninger.

- Informasjon både innad i kommunen og ut til lag og foreninger på hva frivilligsentralene gjør.
- Være bindeledd mellom kommune, næringsliv og lag og foreninger.
- Samarbeide om inkludering.
- Viktig at det finnes lavterskelaktiviteter for uorganiserte i sentralene.
- Bistå med rekruttering av medlemmer og frivillige til lag og foreninger.
- Bistå med å rekruttere frivillige til kjøring til trening og aktiviteter.
- Utvikle og markedsføre foreningsportalen i samarbeid med kommunen.
- Gjøre relevant informasjon tilgjengelig.
- Samarbeid om ulike arrangement.
- Samarbeid om kurs og kompetanseheving på ulike områder .

Styringsgruppas oppsummering og handlingsplan

Meldingen er **konkret og et verdi-, strategi-, og handlingsdokument.**

Den har en omfattende beskrivelse av innspill og forslag til tiltak fra spørreundersøkelsen, dialogkonferanse og referansegruppas arbeid. Det har vært gode og realistiske innspill som belyser behovene lag og foreninger har.

Styringsgruppa tilrår at kommunen kontinuerlig følger opp utviklingen med frivillighet og organisasjonslivet og bruker meldingen som et grunnlag for handling.

Frivillighetsråd:

Etter innspill fra Frivillighet Norge anbefaler styringsgruppa at det dannes et frivillighetsråd som blir sammensatt av kommuneansatte som jobber med frivillighet og representanter for lag, foreninger og frivilligsentralene. Oppnevnes av levekårsutvalget. Frivillighetsrådet arbeider med saker som angår frivilligheten, planlegger ulike samarbeidstiltak og arrangementer og bidrar til å nå målene i handlingsplanen.

Frivillighetskoordinator:

På bakgrunn av innspill fra frivilligheten vil vi anbefaler at det etableres en frivillighetskoordinator som kommunens kontaktperson for lag og foreninger. Det er viktig at det da gjøres en grenseoppgang mellom arbeidet som koordinator skal utføre og arbeidet som frivilligsentraler utfører. Vi anbefaler faste møtepunkter og tett samarbeid mellom disse.

Frivilligsentralene:

Frivilligsentralene har en viktig plass i lokalsamfunn i skjæringspunktet mellom kommune, lag og foreninger og næringslivet. Sentralene er finansiert med midler fra stat og kommune. Fra 2023 kommer det en ny forskrift for tilskudd til frivilligsentraler. I løpet av 2022 vil det bli avgjort hvordan tilskuddsordningen vil bli. Det vil sannsynligvis skje endringer i utbetalingen til kommunene. Styringsgruppa anbefaler derfor at det gjøres en vurdering i forhold til organisering av sentralene etter at dette har blitt bestemt.

På bakgrunn av funn gjennom prosessen foreslår styringsgruppa en konkret handlingsplan for 2023-2027. Styringsgruppa foreslår at handlingsplanen evalueres og revideres etter hvert kommunevalg. Neste evaluering og revidering vil da bli i innen 2027.

Handlingsplan Frivillighetsmeldingen 2023- 2027

Satsningsområde: Godt samarbeid	
Mål: Vennesla kommune jobber for et tett og likeverdig samarbeid med frivillige lag og foreninger.	
Tiltak:	Ansvar:
Koordinering av en frivillighetsmesse i året, skape arenaer for samarbeid, erfarings-deling og markedsføring av lag og foreninger.	Frivillighetskoordinator i samarbeid med aktuelle enheter i kommunen og frivilligsentraler
Tett samarbeid med lag, foreninger og frivilligsentraler om aktiviteter rettet mot ulike målgrupper.	Helse og omsorg Oppvekst Enhet for kultur Andre aktuelle enheter
Etablering av stilling som frivilligkoordinator som kontaktperson og bindeledd mellom kommunen og frivilligheten. Koordinator må ha deler av sin stilling på kvelden for å drive med oppsøkende virksomhet. Oppgaver for koordinator: <ul style="list-style-type: none"> - Bistå med søknader og støtteordninger, - Booking av lokaler, - Sørge for å få ut informasjon på sosiale medier og hjemmesider. Arrangere kurs og frivillighetsdager.	Seksjon for samfunnsutvikling
Oppfordre lag og foreninger til: <ul style="list-style-type: none"> - Aktivt søke informasjon og delta på samlinger med kommunen. - Holde foreningsportal oppdatert og søke/rapportere på tilskudd innen fristen. - Samarbeide med andre lag, foreninger, interesseorganisasjoner og frivilligsentraler for å styrke 	Frivillighetskoordinator Frivilligsentraler
Legge til rette for generasjonsmøter, unge møter eldre.	Aktuelle enheter i kommunen
Mål: Vennesla kommune legger til rette for økt rekruttering av frivillige til alle former for frivillig arbeid.	
Tiltak for Vennesla kommune	Ansvar:
Bistå og samarbeide med lag og foreninger og frivilligsentraler, for å styrke kompetansen til frivillige. Spesielt for de som jobber med personer som trenger ekstra støtte.	Aktuelle enheter i kommunen
Jobbe for å få frivillighet inn som valgfag i ungdomsskolen og videregående skole	Politisk
Arrangere årlig samling med nye pensjonister med formål om å rekruttere til frivillig arbeid.	Frivillighetskoordinator
Oppfordre lag og foreninger til: <ul style="list-style-type: none"> - Involvering av barn og unge og gi dem større ansvar i driften av lag og foreninger. Tilby kurs og ledertreningsprogram. 	Frivillighetskoordinator Kommunale enheter

Oppfordre og støtte frivilligsentraler til å bistå lag og foreninger med rekruttering av frivillige og samarbeide om arrangementer	Frivillighetskoordinator Aktuelle kommunale enheter
Utnytte mulighetene og markedsføre foreningsportal i samarbeid med frivilligsentraler. Kommunen skal i større grad ta i bruk sosiale medier og hjemmeside for å markedsføre og synliggjøre frivillig arbeid.	Frivillighetskoordinator Kommunale enheter
Satsningsområde: Økonomi	
Mål: Vennesla kommune skaper gode rammevilkår for frivillige lag og foreninger i kommunen.	
Tiltak:	Ansvar:
Bistå lag og foreninger med veiledning når det gjelder å søke om tilskuddsmidler. Arrangere et søknadsseminar en gang per år.	Frivillighetskoordinator
Økt kommunalt tilskudd – lag og foreninger	Politisk
Opprette en digital løsning for oversikt over tilskuddsmidler med frister for lag og foreninger	Frivillighetskoordinator Aktuelle enheter i kommunen
Satsningsområde: Lokaler	
Mål: Vennesla kommune legger til rette for gratis, gode og tilgjengelige lokaler for lag og foreninger	
Gjennomgang av leieavtaler for lag og foreninger. Tilstrebe lik policy for utleie av lokaler. Vurdere digital løsning for booking av lokaler.	Aktuelle enheter i kommunen
Legge til rette for utvidet bruk av offentlige lokaler på ettermiddag, kveld og i helger	Aktuelle enheter i kommunen
Kommunens lokaler tilrettelegges best mulig med hensyn til universell utforming.	Aktuelle enheter i kommunen
Oppfordre frivilligheten legge til rette for universell utforming i sine lokaler og felles kjøring til aktiviteter og trening.	Frivillighetskoordinator Aktuelle kommunale enheter
Satsningsområde: Et mangfoldig Vennesla- Bli med då vel!	
Mål: Vennesla kommune styrker den lokale ansvarsfølelsen for felleskap og mangfold. Lag og foreninger i Vennesla har en kultur som inkluderer alle som har lyst til å bli med.	
Tiltak:	Ansvar:
Opprettholde og styrke samarbeidet med frivilligsentraler og arbeidet til nettverkskoordinatorene. Helsepersonell i kommunen melder behov for bistand via frivilligsentraler sine nettsider. Samarbeide om felles tiltak med lag og foreninger.	Aktuelle enheter i kommunen
Tilrettelegge for at skolen kan bistå med informasjonsformidling av fritidsaktiviteter og kulturskoletilbud gjennom sine kanaler.	Frivillighetskoordinator

Oppfordre lag og foreninger og frivilligsentraler til å dele kunnskap med andre om inkludering. Kommune/frivilligsentraler kan bistå med å synliggjøre kompetansen gjennom nettside, sosiale medier og foreningsportal.	Frivillighetskoordinator Aktuelle kommunale enheter
Oppfordre lag og foreninger til å jobbe aktivt med å ivareta medlemmer, gjøre verv attraktive og gi god opplæring de de med verv og roller.	Frivillighetskoordinator

